

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ З РИТМІКОЮ

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.13 Музичне мистецтво)
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: музичне мистецтво

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № 5 від 16.12.2019р

Завідувач кафедри *Ж.Є.* Ж.Є. Сироткіна

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова Ради з якості освіти педагогічного факультету

(підпис, ініціали, прізвище)

Ю.І. Сич

Розробники програми:

Сарвілова Діна Сергіївна – викладач кафедри
музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми:

Сироткіна Жанна Єрофіївна – кандидат
педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри
музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	Лекції:	
	8	6
Загальна кількість годин:120	Практичні заняття:	
	40	6
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр:3-8	Семінарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота:5	Консультації:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
	-	-
Мова навчання :українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є загальні питання методики музичного виховання з ритмікою в закладах освіти

Метою вивчення дисципліни є: всебічна підготовка студентів до роботи в закладах освіти через прилучення їх до світу музичного мистецтва. Розвиток здатності відчувати і розуміти музику та ритміку. Творчо застосовувати одержані знання і вміння, свій музичний досвід у повсякденному вихованні дітей.

Завданням є: формування у студентів відповідного теоретичного рівня розуміння значення музики у системі всебічного розвитку дітей та методів роботи з музичного виховання в закладах освіти. Сприяння виробленню у студентів умінь і навичок у застосуванні теоретичних знань на практиці, організації та керівництві музичної діяльності дітей в закладах освіти. Розвиток творчих музично-пізнавальних здібностей студентів, формування їх світогляду, морально-естетичного ставлення до життя. Формування системи уявлень, понять, знань про музичне мистецтво. Закласти основи знань про ритмічний рух, закладення основ танцювальності, танцювальних рухів, набуття культури рухів; формування системи навичок організації різних видів творчої діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни – «Основний музичний інструмент», «Музичне виховання», «Теорія музики та сольфеджіо»,

Міждисциплінарні зв'язки «Аналіз музичних творів», «Практикум шкільного репертуару», «Хорове аранжування», «Постановка голосу», «Хорознавство» та інші навчальні дисципліни музично-теоретичного циклу.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- музичну термінологію, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру музикознавчих наук;
- розуміє специфіку використання методів, способів, форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя;
- здатний реалізовувати державний стандарт і навчальні програми із двох навчальних предметів (або з одного навчального предмету, а також курсу за вибором, виду позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах та виду позашкільної роботи з учнівською молоддю).

2. Уміння:

- володіє сукупністю гностичних, проектувальних, комунікативних, організаторських умінь;
- володіє елементами логічного і образного мислення, здатний до аналізу, виділення головного і синтезу в навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва;
- здатний застосовувати сучасні педагогічні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах, закладах мистецької позашкільної освіти.

3. Комунікація:

- демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей;
- налагоджує духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працює в мистецько-творчому учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших мистецьких об'єднаннях;
- розуміє значущість культури і мистецтва для виховання і розвитку особистості учня, цінує полікультурність світу і здатний керуватися у своїй діяльності сучасними принципами полікультурної толерантності, діалогу і співробітництва.

4. Автономність та відповідальність:

- здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- відповідальний за створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання і навчання всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Загальні питання «Методики музичного виховання з ритмікою»	2	2	-	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	10
2.	Тема 2. Методика організації дитячої виконавської діяльності в школі.	2	2	-	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	10
3.	Тема 3. Методика проведення музично-дидактичних ігор. Музично-ритмічні рухи	2	2	-	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	10
4.	Тема 4. Види ритмічної гімнастики методика її застосування у навчально-виховному процесі	2	2	-	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	10
5.	Тема 5. Методика навчання основ	6	-	6	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	10

	музичної грамоти														
6.	Тема 6. Зв'язок музики та руху	6	-	6	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	10
7.	Тема 7. Культура руху	6	-	6	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	12
8.	Тема 8. Визначення основних понять класичного танцю	6	-	6	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	12
9.	Тема 9. Методика навчання елементарних рухів класичного танцю	8	-	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	12
10.	Тема 10. Методика навчання кроку польки, вальсового кроку	8	-	8	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	12
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	8	40	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Загальні питання «Методики музичного виховання з ритмікою»

Визначення поняття «ритм», «відчуття ритму». Взаємозв'язок ритму рухів з ритмом музики. Мета, завдання та засоби музичної ритміки. Вплив ритмічної гімнастики на фізичний розвиток та фізичну підготовку людей.

Тема 2. Методика організації дитячої виконавської діяльності в школі

Організація дитячої виконавської діяльності в школі. Вимоги до дитячого пісенного репертуару. Методика підбору пісенного репертуару. Гігієна дитячих голосів. Діапазони голосів хлопчиків та дівчат.

Тема 3. Методика проведення музично-дидактичних ігор. Музично-ритмічні рухи

Музично-дидактичні ігри. Музично-ритмічні рухи. Методика руху під музику. Музичні ігри.

Тема 4. Види ритмічної гімнастики методика її застосування у навчально-виховному процесі

Визначення поняття «аеробіка». Місце аеробіки серед інших форм оздоровчої фізичної культури. Класифікація та характеристика видів оздоровчої аеробіки. Засоби сучасних видів аеробіки. Педагогічний контроль на заняттях оздоровчою аеробікою.

Тема 5. Методика навчання основ музичної грамоти

Поняття: звук, ритм, такт, розмір музичного твору, музичне речення, музична фраза, мелодія, динамічний малюнок та ін. Визначення музичного розміру, який використовується на уроках фізичної культури.

Тема 6. Зв'язок музики та руху

Фізіологічне обґрунтування музичного керування рухами людини. Основні вимоги до використання функціональної музики на заняттях фізичною культурою.

Тема 7. Культура руху

Визначення поняття «культура руху». Взаємодія фізичного та естетичного розвитку школярів.

Тема 8. Визначення основних понять класичного танцю

Засоби класичного танцю. Поняття: «виворотність», позиції ніг, позиції рук, положення корпусу, положення голови.

Тема 9. Методика навчання елементарних рухів класичного танцю

Послідовність навчання рухів класичного танцю. Основні вимоги до виконання вправ

класичного танцю.

Тема 10. Методика навчання кроку польки, вальсового кроку

Послідовність навчання танцювальних кроків. Використання підготовчих та підвідних вправ.

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Загальні питання «Методики музичного виховання з ритмікою»

Тема 2. Методика організації дитячої виконавської діяльності в школі

Тема 3. Методика проведення музично-дидактичних ігор. Музично-ритмічні рухи

Тема 4. Види ритмічної гімнастики методика її застосування у навчально-виховному процесі

Тема 5. Методика навчання основ музичної грамоти

Тема 6. Зв'язок музики та руху

Тема 7. Культура руху

Тема 8. Визначення основних понять класичного танцю

Тема 9. Методика навчання елементарних рухів класичного танцю

Тема 10. Методика навчання кроку польки, вальсового кроку

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
I.	Виконання індивідуальних завдань:		
а)	Витоки методики музично-ритмічного виховання та ритміка в Україні. Написання реферату. Створення презентації.	8 (12)	Реферат / презентація
б)	Методика складання ритмічних комбінацій	8 (12)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів.
в)	Методика виконання ритмічної гімнастики. Вплив її на фізичний розвиток та фізичну підготовку дітей шкільного віку	8 (12)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів.
г)	Музичне виховання та ритміка у фізичному розвитку дитини	8 (12)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів..
д)	Методика профілактики порушень постави засобами елементів класичного танцю	8 (14)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів.
е)	Методика естетичного та духовного розвитку дитини засобами хореографії	8 (14)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів.
є)	Музично-танцювальні елементи в позаурочний час	8 (14)	Усна відповідь. Виконання елементів рухів.
ж)	Методика складання сценарію свята з використанням засобів музичної ритміки	12 (14)	Письмова робота, сценарна розробка. Постановча робота
II.	Підготовка до проміжного контролю	4 (4)	Модульна контрольна робота
	Разом	72 (108)	

Тематика індивідуальних завдань

I. Орієнтовний перелік тем рефератів:

1. Особливості методики проведення ритмічних занять з використанням музичного супроводу.
2. Ритмічна гімнастика – засіб розвитку гнучкості у дітей молодшого шкільного віку.
3. Організаційно-методичні аспекти оздоровчих занять сучасними видами ритмічної гімнастики з школярами різних вікових груп.
4. Формування навичок збереження правильної постави на уроках ритміки та хореографії.
5. Особливості проведення занять музичного виховання та ритміки.
6. Особливості формування ритму.

7. Розвиток функціональних можливостей організму у дітей середнього шкільного віку з допомогою вправ ритмічної гімнастики.
8. Характеристика засобів і методів естетичного виховання учнів на заняттях з музичного виховання та ритміки.

II. Орієнтовний перелік тем презентацій:

1. Ритм у руховій діяльності: розвиток і контроль.
2. Використання нестандартного інвентарю та обладнання на уроках ритмічної гімнастики.
3. Засоби і методи гармонійного розвитку студентів на заняттях з музичного виховання та ритміки.
4. Розвиток рухових здібностей у дітей дошкільного віку засобами музичної ритміки та хореографії.
5. Ритмічність рухів як необхідна складова здоров'я молодших школярів.
6. Вплив уроків ритмічної гімнастики на формування культури рухів в учнів старших класів.
7. Творчі завдання як засіб розвитку музично-ритмічних здібностей у молодших школярів.
8. Вплив різних видів ритмічної гімнастики, що спрямовані на розвиток аеробної витривалості на здоров'я людини.
9. Методика організації і проведення аеробних вправ з різним контингентом населення.

III. Орієнтовний перелік постановочних робіт з ритміки з музичним супровідом:

1. Музично-танцювальні етюди на розвиток ритму.
2. Музично-танцювальні етюди на розвиток координації.
3. Музично-танцювальні етюди на розвиток гнучкості.
4. Музично-танцювальні етюди на розвиток танцювальності.
5. Музично-танцювальні етюди на розвиток музичності.
6. Музично-танцювальні ігри.
7. Формування заняття з використанням з музично-танцювальних ігор.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* практичні завдання
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальне опитування;
- підготовка реферату / презентації;
- складання комплексів вправ;
- виконання комплексів вправ;
- створення сценарної розробки та її постановки;
- модульна контрольна робота.

Модульна контрольна робота проводиться у формі контрольного тестування та перегляду вивчених елементів та постановочних робіт студентів.

Приклад модульної контрольної роботи (тести) *(Визначити правильні відповіді)*

1. Мелодійним малюнком музичного твору називається:

- а) найбільш високий звук, досягнутий під час кожного підйому;
- б) сукупність руху музики вгору, униз або на місці;
- в) момент найбільшого напруження в музичному творі;
- г) сила звучання музики.

2. Види мелодійного малюнка музичного твору:

- а) висхідний рух мелодії;

- б) спадний рух мелодії;
- в) лінійний рух мелодії;
- г) хвилеподібний рух мелодії.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів (відмінно)	<p>Студент добре вміє реалізувати свої творчі можливості, збагачено звучить голос в головних та грудному регістрах, згладжені перехідні ноти, володіє кантиленою, добре володіє професійним співочим диханням, але ще потрібно знайти свій артистичний образ, неповторні риси індивідуальності. Студент багато працював над пошуком індивідуальної манери виконання, яскравої динаміки розвитку драматургії виконуваного твору, емоційної творчої самореалізації. Голос звучить професійно якісно в розширеному діапазоні, рівно і яскраво темброво забарвлений, але ще не вистачає теплоти, душевної ширості, багатства інтонації, сценічної виразності пластики та руху. Студент впевнено, в повній мірі, з майстерністю розкриває всю глибину авторського задуму твору, яскраво реалізуючи свій артистичний та енергетичний потенціал. Досконало володіє всіма можливостями свого голосу, заворожуючи слухача барвами тембру, багатством інтонацій, щирістю, своєрідною манерою співу. Вміє володіти слухацькою увагою.</p>
4 бали (добре)	<p>Студент добре володіє рівністю звучання (регістрами) голосу, розуміє стиль, жанровість пісень, емоційно чітко відчуває характер літературного образу пісні, але ще є недоліки: форсований звук, гнусавість, горлові відтінки, недоліки сценічного руху. Студент емоційно виразно розкриває задум твору творчо цікавий, володіє вокальними технічними прийомами на досить широкому діапазоні, витримує теситуру, але є недоліки: іноді сумнівна інтонація, метроритмічна нестабільність, пластична невизначеність. Студент має добру професійну підготовку як в оволодінні вокально-музичними навиками, так і в роботі над художнім образом пісні, але ще потрібно працювати над музикальною виразністю та</p>

	емоційною насиченістю акторського творчого прояву.
3 бали (задовільно)	Студент має елементарні навички в оволодінні голосовим апаратом, але не відчуває опори дихання, в'яла емоційна віддача, в'яла артикуляція та дикція. Намагається донести зміст виконуваного твору до слухача. Студент набуває досвіду в оволодінні резонаторами, голос звучить впевненіше, але тембрально нерівно. Не здобули розвитку акторські здібності, і це не дає змоги осмислено розкрити задум авторів пісні. Студент осмислено розкриває драматургію літературного тексту, але професійні вокальні навички, тобто володіння високою співочою позицією, відчуття опори звука та дихання повинні набути більшої впевненості.
2 бали (незадовільно)	Студент не показав зачатків акторського мислення, має посередні вокально-музичні дані, не зумів оволодіти елементарними навичками (дихання, голосоведіння та ін.) Студент частково сприймає навички співу по звукоутворенню та диханню, творча думка залишається в'ялою, акторська робота невизраза. Студент не досяг успіхів.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Витоки методики музично-ритмічного виховання та ритміка в Україні. Написання реферату. Створення презентації.	5
Методика складання ритмічних комбінацій	5
Методика виконання ритмічної гімнастики. Вплив її на фізичний розвиток та фізичну підготовку дітей шкільного віку	5
Музичне виховання та ритміка у фізичному розвитку дитини	5
Методика профілактики порушень постави засобами елементів класичного танцю	5
Методика естетичного та духовного розвитку дитини засобами хореографії	5
Музично-танцювальні елементи в позаурочний час	5
Методика складання сценарію свята з використанням засобів музичної ритміки	5

Кількість балів за роботу з практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

I Тест	15
II Виконання комплексів ритмічних вправ	15
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Дошка, комп'ютер, проектор, проекційний екран, пульт для презентацій, колонки, апаратура для прослуховування аудіозаписів і перегляду відеоматеріалів, відеотека, переглядовий відеозал, фортепіано

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

- 1** Базарова Н. П. Классический танец / Н. П. Базарова. – СПб: Издательство «Лань» Издательство ПЛАНЕТА Музыки, 2009 – 192 с.
- 2** Березова Г. О. Хореографічна робота з дошкільнятами / Г. О. Березова. – К. : Муз. Україна, 2001 – 204 с.
- 3** Ваганова А. Я. Основы классического танца– издание 6-е. Серия «Учебники для вузов. Специальная литература». / А. Я. Ваганова. - СПб: Издательство «Лань», 2000 – 192 с.
- 4** Василенко К. Ю. Композиція українського народно-сценічного танцю / К. Ю. Василенко. – К. : Мистецтво, 2000 – 96 с.
- 5** Кривохижа А. М. Гармонія танцю: навч.-метод. посібн. для студентів пед. навч. закладів / А. М. Кривохижа. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005 – 324 с.

10.2. Допоміжні джерела

- 1** Годовський В. М. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом: методичні рекомендації, лекції, навчальна програма / В. М. Годовський, В. І. Арабська – Рівне: РДГУ, 2000 – 76 с.
- 2** Голдрич О.С. Методика викладання хореографії: навч. посіб. / О. С. Голдрич – Львів: «Сполом», 2006 – 84 с.
- 3** Голдрич О.С. Методика роботи з хореографічним колективом: посібник для студентів-хореографів мистецьких навчальних закладів України I-II рівня акредитації. Вид. 2-е. / О. С. Голдрич – Львів: «Сполом», 2007 – 72 с.
- 4** Рехліцька А. М. Класичний танець: програма навчального курсу / А. М. Рехліцька. – Херсон : Атлант. 2003 – 116 с.
- 5** Станішевський Ю. В. Балетний театр України: 225 років історії / Ю. В. Станішевський. – К.: Музична Україна, 2003 -. 440 с.
- 6** Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю: підручник. / Л. Ю. Цветкова. – К.: Альтепрес, 2005 – 324 с.
- 7** Шевчук А.С. Дитяча хореографія: програма та навчально-методичне забезпечення хореографічної діяльності дітей від 3-7 років: навчально- методичний посібник / А.С. Шевчук . – К. : Шкільний світ, 2008 – 127 с